

WM. L. SULLIVAN, D.D.

CHRZEŚCIJAŃSTWO UNITARIAŃSKIE

PRZEKŁAD ALEKSANDER P. DOBRSKI

PRZEDMOWA KRZYSZTOF BILIŃSKI

Nakładem UNITARIAN LAYMENT LEAGUE

7 Park Square, Boston

New York – Chicago - St. Louis - San Francisco (ok. 1920-2001)

Motto: "Jeden Bóg i Ojciec
wszystkich, który jest ponad wszystkimi,
przez wszystkich i we wszystkich".
(List Apostoła Pawła do Efezjan 4, 6)

PRZEDMOWA

Zrozumienie zasad i celów chrześcijaństwa unitariańskiego jest niemożliwe bez częściowego chociażby wniknięcia w historię Kościoła. Jedną z pierwszych większych herezji były tutaj idee Ariusza (ok. 256-336). On sam tak wyjaśniał swoją naukę: „Jesteśmy prześladowani, ponieważ mówimy, że Syn ma początek, podczas gdy Bóg jest bez początku. Musimy uciekać, ponieważ mówimy, że powstał z niczego, co w naszym rozumieniu znaczy, że nie jest częścią Boga ani nie powstał z materii, która wcześniej istniała (H. Masson, Słownik herezji w Kościele katolickim, przeł. B. Sęk, Katowice 1993, s.69) Ariusz odwoływał się w uzasadnianiu swych poglądów do Biblii.

Podległość Jezusa Chrystusa wobec Boga-Ojca tłumaczył tak: „Pan mnie stworzył, swe arcydzieło, jako początek swej mocy ”(Prz. 8,22); „On jest obrazem Boga niewidzialnego-pierworodnym wobec każdego stworzenia” (Kol. 15); „Uniżył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci-i to śmierci krzyżowej. Dlatego też Bóg Go nad wszystko wywyższył i darował Mu imię ponad wszystkie imię, aby na imię Jezusa zgięło się każde kolano istot niebieskich i ziemskich, i podziemnych. I aby wszelki język wyznał, że Jezus Chrystus jest Panem-ku chwale Boga Ojca” (Flp 8-11); „Dana Mi jest wszelka władza”(Mt 28,18); „Lecz o dniu owym i godzinie nikt nie wie, nawet aniołowie niebiescy, tylko sam Ojciec”(Mt 24,36).

Ruch ariański pojawił się w Polsce w XVI i XVII wieku. Jego wyznawcy byli generalnie antytrynitarzami, czyli odrzucali dogmat Trójcy świętej. W nauce Pawła z Brzezin głoszone, że

istnieje jeden Bóg Ojciec, Chrystus to człowiek podniesiony do godności bóstwa, a Duch święty jest mocą Bożą. Inni wyznawcy uznawali boskość Chrystusa (dyteści).

W 1658 roku Sejm nakazał innowiercom opuszczenie Polski albo przejście w ciągu trzech lat na katolicyzm. Arianie wyemigrowali między innymi do Siedmiogrodu i Holandii.

W XIX wieku idee ariańskie odżyły w unitarianizmie. Założycielami tego Kościoła w Anglii byli Theophilus Lindsey i Joseph Priestley. Współcześnie ruch ten nie kieruje się ścisłymi zasadami wiary. W praktyce oznacza to, że religia polega na miłości Boga i bliźniego, wszyscy ludzie są wolni i równi, a ich przewodnikiem jest Bóg. Dusze zbawionych będą się cieszyć wiekuistym szczęściem w Królestwie niebieskim, a Dobro zwycięży zło. Odłamem unitarianizmu jest uniwersalizm, który odrzuca wizję wiecznego potępienia i kary, opierając się na przekonaniu, że wszyscy zostaną zbawieni dzięki miłosierdziu Bożemu.

CO TO JEST CHRZEŚCIJAŃSTWO UNITARIAŃSKIE?

1. Jest to religia, która czci Boga, ceni wolność, dba o szczerą myśl i uszlachetnia charakter człowieka.
2. Jest to religia, która stawia istotne pierwiastki życia duszy na pierwszym planie jako zasadnicze, nieistotne zaś pozostawia do wolnego uznania każdej poszczególnej jednostki. Tymi istotnymi pierwiastkami życia duszy jest cześć Boga i obowiązek względem człowieka pojęty zgodnie z prostotą Jezusa, który jest Wzorem naszym. Wyznania wiary, choćby nie wiem jak były zajmujące i ważne, nie są i nie mogą być niezbędne dla miłości Ojca naszego i dla prawego życia, które powinno przebiegać w myśl p r z y k a z a n i a Jezusa:
”/.../ Będziesz miłował Pana, Boga swego, z całego serca swego i z całej duszy swojej, i z całej myśli swojej. To jest największe i pierwsze przykazanie. A drugie podobne temu: Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego. Na tych dwóch przykazaniach opiera się cały zakon i prorocy” (Mateusz 22, 37-40).
Oto w tych słowach zostały wypowiedziane ściśle zasady i cele Chrześcijaństwa Unitariańskiego. Zawierają one trwałe i istotne podstawy religii z pominięciem tych, które są przemijające i zmienne. One streszczają Posłannictwo Jezusa, a także nasze.
3. Co to znaczy służyć Bogu i miłować Go ? Znaczy to uwielbiać Go, dążyć ku Niemu i jednoczyć duszę naszą z Duchem Bożym. Następnie znaczy doskonalić dane nam przez naturę Boskie pierwiastki- Rozum, który ma służyć Prawdzie, Sumienie, które ma iść za Sprawiedliwością, Miłość, która pod przewodnictwem Prawdy i Sprawiedliwości, ma być na usługach miłosierdzia, życzliwości i dobrej woli.
4. A cóż to znaczy służba wobec człowieka ? Miłosierdzie, życzliwość i dobra wola wespół ze sprawiedliwością-oto są niezbędne wymogi drugiego wielkiego przykazania: Kochaj bliźniego swego ! Cnoty te muszą być podstawą każdego zamysłu mającego na celu szczęśliwsze życie społeczne, przemysłowe lub też polityczne. Żaden mechaniczny plan udoskonalenia ludzkości nie może bez nich udać. Szlachetnie pojęta obywatelskość i dobroczynność są bezwzględnie wymagane przez Chrześcijaństwo Unitariańskie jako zewnętrzny dowód wewnętrznej wiary. Kochaj bliźniego swego!
5. Kim jest Jezus ? Jest On dla nas nauczycielem szczerzej prostoty, wzorem cierplivej miłości i bohaterskiego poświęcenia w posłuszeństwie

Najwyższej Doskonałości. Chrześcijanie unitariańscy uważają Jezusa za Tego, który mówił o Sobie, że jest posłannikiem Najwyższej Istoty. On nigdy nie nazywał siebie Bogiem, nigdy nie twierdził, że jest Twórca nieba i ziemi, nigdy też nie domagał się uwielbienia i z oburzeniem odrzucił takie posądzenia: "/.../ Czemu mię zowiesz dobrym ? Nikt nie jest dobry, tylko jeden Bóg" (Marek 10, 18).

Uważał On Siebie i my Go również uważamy za zajmującego wzniosłe i jedyne stanowisko w Boskim porządku świata, za Objawiciela synowskiej wierności, nabożnej ufności w Bogu tak w życiu, jak i w śmierci, prostoty w służbie Bożej w królestwie miłości bratniej i posłuszeństwie Najświętszej Woli: "/.../ Ojczy mój, jeśli można, niech mnie ten kielich minie; wszakże nie jako Ja chcę, ale jako Ty"(Mateusz 26, 39). Tak pojmując Jezusa, możemy zgodzić się na każdy pogląd dotyczący opinii o Nim, jeśli ten pogląd opiera się na badaniu i rozumie. Bo nie komentarze i opowiadania, ale jego własne niezawodne słowa i przykład są istotnym natchnieniem życia chrześcijańskiego.

6. A jakże rzecz ma się z Biblią ? Unitarianie nie przypisują Bogu autorstwa tego, co jest poniżające, okrutne albo nieczyste. On nie może być twórcą takich rzeczy, gdziekolwiek by się one znajdowały, ponieważ z Jego Ducha mogą pochodzić tylko rzeczy wzniosłe i święte.

Wszystko w Biblii, co jest wzniosłe

i święte, od razu objawia się jako takie. Z wdzięcznością i nabożeństwem przyjmujemy to jako otwarcie dla duszy drogi ku Bogu. Lecz wszystko to, co obraża sumienie lub rozum, nie może pochodzić od Stwórcy sumienia i rozumu. Wolno nam do tych rzeczy dochodzić przy pomocy światła nauki i próbować określać, jaki był ich początek w pierwotnym umyśle człowieka. Natomiast w natchnieniu psalmisty, zachwycie proroka, żarliwości moralisty i reformatora jest tyle wzniosłej nauki, iż widoczny jest wpływ Boga na wybrane przez Niego narzędzia i to właśnie czyni dla nas z Biblii nieśmiertelną i bezwzględnie potrzebną Księgę.

7. Przebaczenie i Z b a w i e n i e: Grzech jest rzeczywistością i to straszną. Człowiek, który zgrzeszył, musi zaprzestać tego, by odzyskać lepszą myśl i Boską przyjaźń, którą utracił. W jaki sposób ? Jezus dokładnie odpowiada na to pytanie. Wróć do domu Ojca, choćby jako syn marnotrawny, i pojednaj się z Nim. Tam oczekuje cię przebaczenie i powrót do spokoju, jeśli serce i wola chce odwrócić się od złego ku prawości i od ciemności ku światłu: "Dlatego, że ten syn mój był umarły, a ożył, zaginął był, a odnalazł się" (Łukasz 15, 24). Jest to proste błogosławieństwo przebaczenia, zgodne z nauką Jezusa, oraz naturalny podszept pobożnej duszy. Nie ma tutaj nic z gniewnego Boga, który potępia cały rodzaj ludzki i przywraca pokój jedynie przez ofiarę krwi. Jest w tym raczej sprawiedliwość, która wymaga skruchy i miłości, bo to ona odkupuje i przywraca do dawnego stanu. Żyj szlachetnym życiem: utrzymuj myśl tak, by była czystym sługą prawdy, a sumienie tak, by było walczącym i wiernym zwolennikiem prawa; szukaj wspólnoty z Duchem bożym. Oto jest droga, jedyna droga ku zbawieniu. Będzie ona w końcu uwieńczona przez nieustannie postępujące doskonalenie. A ufność naszą w tej mierze w całość pełni pokładamy w Potędze i Miłości, której jesteście tworem.

8. Chrześcijaństwo Unitariańskie jest więc religią, która poleca w i e l b i e n i e Boga jako Prawdy wiecznej, jako Sprawiedliwości wiekuistej, jako Miłości niewymownej; religią, która każe kształcić, pielęgnować i ćwiczyć wolność, rozum i sumienie; która chce uczynić z życia praktyczne i żywe świadectwo –

- dowód wiary. Jest to też religia, która nakłania do robienia wszystkiego, by się zbliżało Królestwo Boże przez Sprawiedliwość, Miłosierdzie i Uczynność między ludźmi i która pomoże stworzyć tę prostotę, ufność i bohaterstwo, które cechują Jezusa:

"Lecz nadchodzi godzina, i teraz jest, kiedy prawdziwi czciciele będą oddawali Ojcu cześć w

Unitarianie Chrześcijańscy

Wpisany przez K. Biliński
środa, 25 stycznia 2012 07:43 -

duchu i w prawdzie; bo i Ojciec takich szuka, którzy by mu tak cześć oddawali” (Jan 4, 23).
Ojciec takich szuka-i też szuka Ciebie!